

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๖

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๖

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕๘ วางหลักไว้ว่า กรณีมีการกล่าวหาว่าผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลและการกระทำความผิดนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำ หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำในอำนาจหน้าที่ของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ให้กรรมการผู้จัดการหรือบุคคลผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เห็นว่า

บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้สันนิษฐานความผิดของผู้แทนนิติบุคคลตั้งแต่มีคดีเกิดขึ้น แต่ผู้กล่าวหาและโจทก์ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่านิติบุคคลเป็นผู้กระทำผิด และความผิดนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำหรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการในอำนาจหน้าที่ของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นเสียก่อน หากพิสูจน์ได้ดังกล่าวบุคคลเหล่านั้นจึงจะต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับนิติบุคคล มาตรา ๑๕๘ มิได้บัญญัติที่เป็นข้อสันนิษฐานว่ากรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น เป็นผู้กระทำผิดตั้งแต่แรก อันมีผลให้เป็นการผลักภาระการพิสูจน์ไปยังกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินงานของนิติบุคคล

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง

นายอนุรักษ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ